

The background of the cover features a close-up photograph of a silver calculator resting on a spiral-bound notebook. The calculator is positioned diagonally, with its keypad and display visible. The notebook's rings are prominent in the foreground. A large, dark blue, semi-circular graphic element is overlaid on the right side of the image, partially obscuring the calculator and notebook.

College Toetsing Kwaliteit

Jaarverslag

2005/2006

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	5
2. Resultaten kwaliteitstoetsingen 2005	7
2.1 Onderzoeksresultaten	7
2.2 Geconstateerde tekortkomingen	9
3. Vervolgacties en tuchtacties	13
4. Extern toezicht	15
5. Europese ontwikkelingen	17
Bijlage 1 Samenstelling toetsingspopulatie	19
Bijlage 2 Normering	21
Bijlage 3 Uitvoering	23
1. Toetsingsprotocol grote kantoren	23
2. Instrumentarium	23
3. Continue kwaliteitsverbetering	23
4. Bestede uren en ingezette toetsers	24
Bijlage 4 Taakuitoefening CTK	25
1. Taakopdracht	25
2. Werkwijze	25
3. Personele samenstelling	26
4. Bureau	26
5. Wijziging in de Verordening op de kwaliteitstoetsing	26
6. Accreditatie	26
7. Contacten met andere toezichthouders en derden	27
8. Communicatie met de toetsers	27

1. Samenvatting

Het College Toetsing Kwaliteit van het NIVRA heeft in het verslagjaar 2005/2006 de kwaliteit getoetst bij 191 accountantskantoren. Hieruit bleek dat 31% van de getoetste kantoren niet voldoet aan de gestelde norm. Dit is een teruggang in vergelijking met vorig jaar toen 23% niet voldeed.

Het overgrote deel van de bij de getoetste kantoren werkzame registeraccountants (96%) is werkzaam bij een kantoor met een voldoende resultaat. Het overgrote deel van de kantoren met een onvoldoende resultaat betreft (zeer) kleine kantoren.

Niettemin acht het College het percentage kantoren met een onvoldoende onacceptabel hoog. Het College is bezorgd over de achteruitgang ten opzichte van 2004/2005. De oorzaak hiervan ligt in het moeten voldoen aan een aangescherpte regelgeving, gepaard gaande met meer stringente beoordelingsnormen. Meer dan voorheen geldt: "niet gedocumenteerd is niet gecontroleerd"

Kleine kantoren blijken in toenemende mate moeite te hebben om te voldoen aan de gestelde eisen; het College heeft daarom het NIVRA-bestuur geadviseerd de betreffende kantoren gericht te ondersteunen. Deze ondersteuning is te meer van belang aangezien de toepassing van een nieuwe kwaliteitsrichtlijn op grote problemen lijkt te stuiten. Slechts 1/3 van de onderzochte kantoren bleek geheel te voldoen aan de eisen van de nieuwe Richtlijn Kwaliteitsbeheersing 1. Beoogd toezichthouder AFM heeft gesteld de naleving van deze richtlijn centraal te stellen bij het proces van vergunningverlening.

De kantoren met een onvoldoende eindoordeel hebben de aanwijzing gekregen een verbeterplan in te dienen. Na goedkeuring van dit verbeterplan vindt er een hertoets plaats, binnen een termijn van één à anderhalf jaar na het vaststellen van het verbeterplan, of zoveel eerder als mogelijk is.

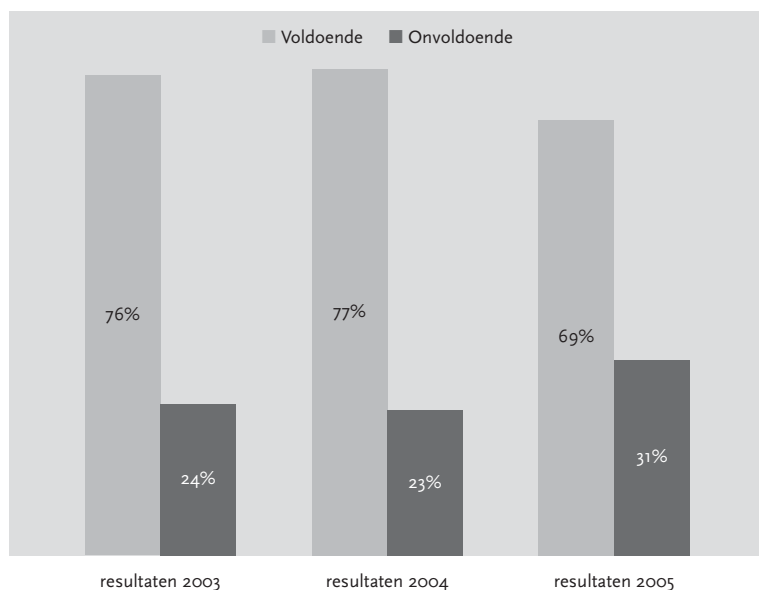
Tevens adviseert het College het NIVRA-bestuur tuchtprocedures aan te spannen tegen de leiding van 13 kantoren die ook na hertoetsing niet voldeden aan de gestelde normen, of hun medewerking aan de toetsing weigerden. Recent nog besliste de Raad van Tucht tot doorhaling in het register bij een registeraccountant die geen medewerking aan de toetsing verleende.

Door het toepassen van een risico-georiënteerde aanpak is de efficiëntie van de toetsingen verbeterd. Desondanks zijn de toetsingsinspanningen aanzienlijk. De totale kosten bedroegen voor het NIVRA naar schatting € 2.300.000,-.

Om de kwaliteit van de toetsingen verder te verbeteren zal het komend jaar de CTK Academy van start gaan, waar alle toetsers een verplichte opleiding doorlopen.

Momenteel voert het NIVRA intensief overleg met AFM over samenwerking in het kader van de Wet toezicht accountantsorganisaties. Doel is de uitkomsten van de CTK-toetsingen beschikbaar te stellen aan de AFM, ter ondersteuning van haar toezichtstaken. Gebruikmaking van de uitkomsten van de toetsingen moet tevens leiden tot een reductie van de totale lasten van het toezicht.

Resultaten toetsingen 2005

2. Resultaten kwaliteitstoetsingen 2005

2.1 Onderzoeksresultaten

Van de in totaal 191 onder verantwoording van het College uitgevoerde toetsingen hebben er 131 (69%) geresulteerd in een voldoende resultaat (voldoende, of voldoende vatbaar voor verbetering) en 60 (31%) in een onvoldoende resultaat. De 191 toetsingen bestaan uit 135 reguliere toetsingen (zie tabel 1 hieronder) en 56 hertoetsingen (zie tabel 2 hieronder).

Deze resultaten geven onvoldoende verbetering te zien ten opzichte van vorig jaar: 69% van de kantoren voldoet (2004: 77%) en 31% voldoet niet (2004: 23%). Het College acht dit percentage onacceptabel hoog. Als oorzaken ziet het College hiervoor:

- de aanscherping van de regelgeving (waaronder invoering van de Richtlijn Kwaliteits-beheersing 1);
- het strenger worden van de toetsing met name de aanscherping van de beoordelingsnormen: "niet gedocumenteerd is niet gecontroleerd"
- kleine kantoren blijken in toenemende mate moeite te hebben om te voldoen aan de gestelde eisen. Daarom heeft het College het NIVRA-bestuur geadviseerd kantoren te ondersteunen.

Ruim 96% van de bij de getoetste kantoren werkzame registeraccountants is werkzaam bij een kantoor met een voldoende resultaat. Het overgrote deel van de kantoren met een onvoldoende resultaat betreft (zeer) kleine kantoren.

A. Onderzoeksresultaten reguliere toetsingen 2005

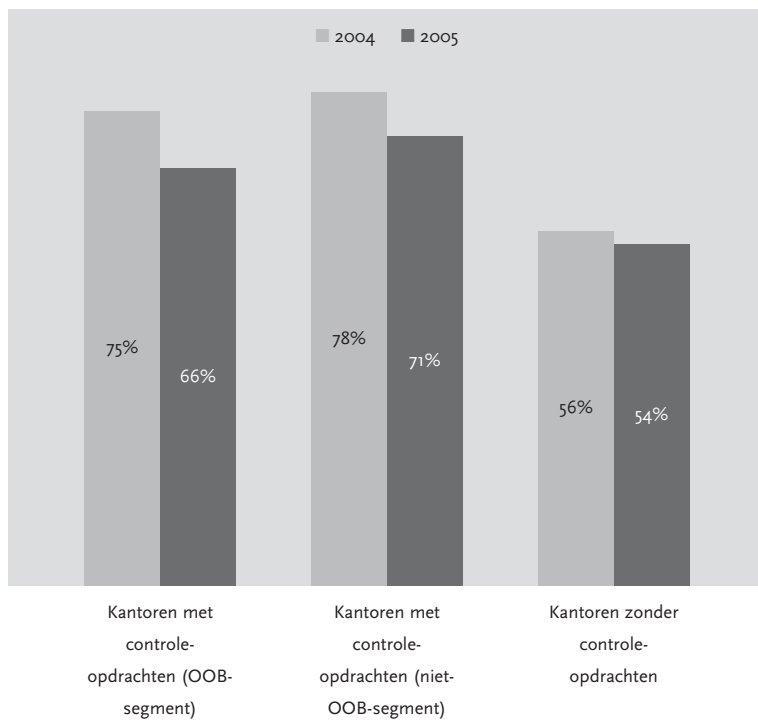
Oordeel	2005	
	Voldoende en Voldoende Vatbaar Voor Verbetering	Onvoldoende
Kantoren met controle-opdrachten: OOB-segment (toetsing iedere 2 jaar)	2	1
Kantoren met controleopdrachten: niet-OOB segment (toetsing iedere 4 jaar)	66	29
Kantoren zonder controleopdrachten (toetsing iedere 6 jaar)	20	17
Totaal	88	47

Tabel 1 Onderzoeksresultaten reguliere toetsingen

Van de in totaal 135 uitgevoerde reguliere toetsingen hebben 88 kantoren (65%) het eindoordeel voldoende (inclusief voldoende vatbaar voor verbetering) gekregen. Hiervan hebben 41 kantoren aanbevelingen ter verbetering ontvangen.

In totaal 47 kantoren (35%) hebben als eindoordeel niet voldoende gekregen. Deze kantoren hebben de aanwijzing gekregen een verbeterplan op te stellen, waarna een termijn voor een hertoetsing is vastgesteld.

In vergelijking met vorig jaar zijn de resultaten van de reguliere toetsingen met name bij het niet-OOB-segment enigszins teruggelopen. De procentuele vergelijking van het OOB-segment in grafiek 1 is niet representatief vanwege het geringe aantal (3) getoetste kantoren in 2005.

Grafiek 1: Kantoren met Voldoende (en voldoende maar vatbaar voor verbetering) in 2004 en 2005 (in procenten)

B. Onderzoeksresultaten hertoetsingen 2005

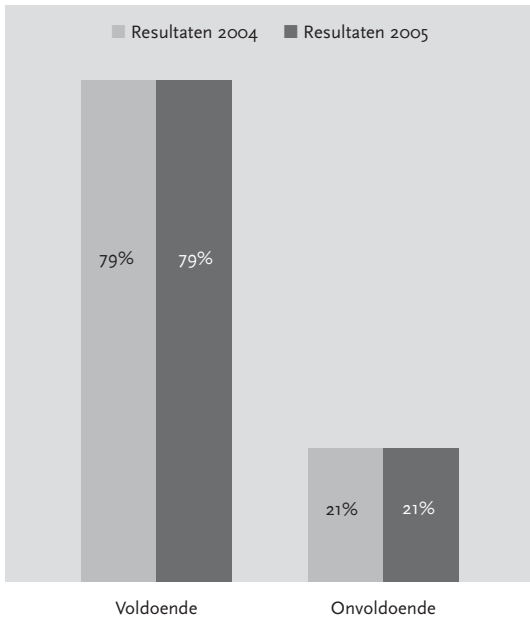
Oordeel	2005	
	Voldoende en Voldoende Vatbaar Voor Verbetering	Onvoldoende
Hertoetsingen	44	12

Tabel 2 Onderzoeksresultaten 56 hertoetsingen

Van de in totaal 56 kantoren waar een hertoetsing is uitgevoerd, hebben 44 kantoren (79%) het eindoordeel voldoende (inclusief voldoende vatbaar voor verbetering) gekregen. In totaal 12 kantoren (21%) hebben als eindoordeel over de uitgevoerde hertoetsing opnieuw een “onvoldoende” gekregen. Deze percentages zijn exact gelijk met die over 2004 (zie grafiek 2).

Het College moet conform de bepalingen uit de verordeningen het bestuur van het Koninklijk NIVRA adviseren een tuchtrechtelijke procedure aanhangig te maken tegen de verantwoordelijke accountants van de 12 kantoren die wederom een “onvoldoende” behaalden voor deze laatste toetsing. Dit advies is in 7 gevallen uitgebracht en in 5 gevallen onderhanden.

Grafiek 2: resultaten hertoetsingen 2004 en 2005 (in procenten)

2.2 Geconstateerde tekortkomingen

2.2.1 Kantoren met OOB-cliënten

Bij de meerderheid van de geselecteerde kantoren met OOB-cliënten bleek **de opzet** van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing te voldoen aan de Nederlandse wet- en regelgeving.

Het stelsel van kwaliteitsbeheersing bij OOB-kantoren is meestal in internationaal verband opgezet en voor de Nederlandse praktijk aangevuld voorzover Nederlandse wet- en regelgeving dat noodzakelijk maakt. Het stelsel ligt veelal vast in gestandaardiseerde instructies en controlehandboeken die goed toegankelijk moeten zijn voor de in de beroepspraktijk werkzame personen. Periodiek worden zij op de hoogte gebracht van wijzigingen in het stelsel. Vaak is er een vaktechnische organisatie ingericht die verantwoordelijk is voor de adequate inrichting van het ondersteunende vaktechnische systeem en als helpdesk, of die als verplicht consultatiepunt fungeert voor de in de beroepspraktijk werkzame personen. Het stelsel omvat voorts veelal voorschriften en procedures gericht op het proces van opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling en op de bewaking van de naleving en evaluatie van het stelsel.

Ten aanzien van de **werking** van het stelsel zijn tekortkomingen geconstateerd. In slechts enkele gevallen waren de geconstateerde tekortkomingen zodanig ernstig dat ze aanleiding vormden tot het oordeel “onvoldoende” over het desbetreffende individuele dossier c.q. de wijze waarop de opdracht was uitgevoerd. Het College acht het noodzakelijk dat bij dergelijke dossiers gerichte verbeteracties worden ingezet.

De uitkomsten van de door het College uitgevoerde toetsingen komen over het algemeen overeen met de bevindingen uit interne kwaliteitstoetsingen van de kantoren zelf. Het is verheugend te constateren dat de kantoren niet schromen harde, individuele maatregelen te treffen bij verwijtbare negatieve uitkomsten uit interne toetsingen. Ook is geconstateerd dat de kantoren serieus aandacht hebben besteed aan de uitkomsten van de vorige toetsing door het College en naar aanleiding daarvan maatregelen hebben getroffen.

Bij twee van de drie getoetste kantoren was het **eindoordeel** dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van voldoende niveau was.

Aard van de tekortkomingen

In 2005 heeft het College besloten tot het strikter toepassen van de regel: “**niet gedocumenteerd is niet gecontroleerd**”. Dit heeft zijn weerslag gevonden in een toegenomen aantal gesignaleerde tekortkomingen met betrekking tot de documentatie van de verrichte werkzaamheden.

De belangrijkste geconstateerde tekortkomingen betreffen:

- de documentatie met betrekking tot cliënt- en opdrachtacceptatie wordt in toenemende mate in centrale systemen vastgelegd. Dit geldt tevens voor de documentatie ter onderbouwing van de onafhankelijkheid. Deze handelwijze is weliswaar niet onaanvaardbaar, maar het College beveelt aan deze informatie ook in het opdracht dossier op te bergen om zodoende volledigheid van het op zichzelf staande dossier te waarborgen;

- de aanpassingen in de Fraude Richtlijn (RAC 240) hebben wel geleid tot aanpassingen in de vaktechnische voorschriften van de kantoren, maar zijn nog niet volledig doorverwerkt in de werkprogramma's op opdrachtniveau;
- de documentatie ter onderbouwing van de gekozen controlewerkzaamheden en de inzet van specialisten op basis van het ingeschatte risico is nog steeds voor verbetering vatbaar. Dit geldt in het bijzonder in het geval gebruik wordt gemaakt van controle-informatie die in voorgaande controleperioden is verkregen;
- uit de aangetroffen controledocumentatie blijkt nog niet altijd expliciet wie welke werkzaamheden op welk tijdstip heeft gedaan;
- de documentatie van verrichte werkzaamheden en bereikte conclusies in het kader van opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling is voor verbetering vatbaar;
- de voorgeschreven procedures bij het geven van toestemming tot openbaarmaking van de accountantsverklaring worden niet altijd correct opgevolgd;
- de naleving van archiveringsinstructies voor elektronische dossiers is voor verbetering vatbaar. Dit geldt ook voor de volledigheid van deze dossiers. Vooral door het toegenomen e-mail verkeer ontbreekt regelmatig essentiële informatie;
- de toetsers zijn regelmatig tegen vraagstukken opgelopen waar zij consultatie hadden verwacht, maar deze niet had plaatsgevonden. Gepleegde consultaties lagen in een aantal gevallen bovendien te informeel vast. Procedures en documentatievoorschriften bij consultatie verdienen dan ook aanscherping.

2.2.2 Overige kantoren (controle- en overige opdrachten)

Tot voor kort werd het oordeel over het stelsel van kwaliteitsbeheersing bij kleine kantoren vrijwel geheel gebaseerd op de bevindingen van het dossieronderzoek. De afgelopen jaren hebben ook de kleine kantoren echter steeds meer te maken gekregen met voorschriften op kantoorniveau t.a.v. het stelsel van kwaliteitsbeheersing, zoals:

- de Wet identificatie bij dienstverlening (2003);
- de Wet melding ongebruikelijke transacties (2003);
- de Nadere voorschriften inzake de permanente educatie (2004);
- de Nadere voorschriften inzake de continuïteit van de beroepsuitoefening (2004);
- de Nadere voorschriften onafhankelijkheid (eerst 2003 en nu 2005);
- de Richtlijn Kwaliteitsbeheersing 1 (15 juni 2005);

Daarnaast is er de al langer bestaande regelgeving t.a.v.:

- de toegelaten vormen van beroepsuitoefening;
- het optreden onder gemeenschappelijke naam;
- de samenloop van functies;

Aard van de tekortkomingen

De geconstateerde tekortkomingen bij kleine kantoren met betrekking tot het stelsel van kwaliteitsbeheersing laten zich uitsplitsen naar tekortkomingen op kantoorniveau en op dossierniveau.

Op kantoorniveau blijkt dan dat niet (volledig) wordt voldaan aan:

- het beschikken over een geformaliseerd en goed gedocumenteerd stelsel van kwaliteitsbeheersing;
- het beschikken over een geformaliseerd en goed gedocumenteerd stelsel van kwaliteitsbewaking in het geval van meerdere vestigingen;
- de Wet identificatie bij dienstverlening;
- de verplichting tot permanente educatie;
- de eisen t.a.v. de beroepsaansprakelijkheidsverzekering;
- de voorschriften betreffende een waarnemingsregeling in het geval van alleen werkende accountants;
- de nadere voorschriften onafhankelijkheid;
- de voorschriften met betrekking tot toegelaten vormen van beroepsuitoefening en de samenwerking onder gemeenschappelijke naam;
- de voorschriften ter voorkoming van een ongewenste samenloop van functies;
- de voorschriften uit de Richtlijn Kwaliteitsbeheersing 1.

De weging van deze tekortkomingen wordt bepaald door de mate waarin niet aan de regelgeving is voldaan. Een kantoor dat voor 95% voldoet aan de Wet Identificatie bij Dienstverlening is natuurlijk iets heel anders dan een kantoor dat daar voor slechts 5% aan voldoet. Een vergelijkbare glijdende schaal geldt ook voor de meeste andere mogelijke tekortkomingen op kantoorniveau.

De geconstateerde tekortkomingen op kantoorniveau bepalen samen met de geconstateerde tekortkomingen op opdrachtniveau het eindoordeel van de toetsing. Meestal betreft het een combinatie van tekortkomingen op kantoor- en op opdrachtniveau die het negatieve eindoordeel bepalen.

Veel voorkomende tekortkomingen op dossierniveau bij controleopdrachten betreffen o.a.:

- het ontbreken van voldoende schriftelijke vastleggingen t.a.v. de aanvaarding en continuering van opdrachten;

- ontbreken van de onafhankelijkheidstoets bij controleopdrachten;
- de planningsfase, o.a. onvoldoende vastlegging van de bedrijfsactiviteiten, geen aandacht voor mogelijke fraude, het ontbreken van een controleplan en initiële cijferbeoordeling;
- het ontbreken van (adequate) werkprogramma's of onvolledige uitvoering en aftekening daarvan;
- het ontbreken van een afrondende evaluatie en motivatie voor de afgegeven verklaring;
- een dossiervorming die onvoldoende is om op basis daarvan de deugdelijke grondslag van de afgegeven accountantsverklaring vast te kunnen stellen.

Veel voorkomende tekortkomingen op dossierniveau bij samenstelopdrachten betreffen o.a.:

- het ontbreken van voldoende schriftelijke vastleggingen t.a.v. de aanvaarding en continuering van opdrachten;
- de planningsfase, o.a. onvoldoende vastlegging van de bedrijfsactiviteiten en het ontbreken van een (adequaat) werkprogramma;
- in de uitvoeringsfase het ontbreken van voldoende dossiervorming, aandacht voor gebeurtenissen na balansdatum en een (schriftelijke) bevestiging bij de jaarrekening.

Voor alle geconstateerde tekortkomingen geldt "niet gedocumenteerd is niet gecontroleerd".

2.2.3 Naleving Richtlijn Kwaliteitsbeheersing 1

Alle accountantskantoren in Nederland dienen vanaf 15 juni 2005 te voldoen aan de Richtlijn Kwaliteitsbeheersing 1 (RKB1), de Nederlandse vertaling van International Statement on Quality Control 1 (ISQC1). RKB1 bevat voorschriften voor het inrichten van een intern stelsel van kwaliteitsbeheersing en -beoordeling en verplicht tot een gedetailleerde vastlegging hiervan.

Voor kantoren die assuranceopdrachten (dit zijn met name controleopdrachten) uitvoeren, gaan deze voorschriften verder dan voor kantoren die aan assurance verwante opdrachten (bijvoorbeeld samenstellingsopdrachten) uitvoeren.

Bij alle (her)toetsingen na 15 juni 2005 is gekeken of de voorschriften uit RKB1 waren geïmplementeerd.

Uit de rapportages over de uitgevoerde toetsingen komt het volgende beeld naar voren:

- ca. 1/3 van de getoetste kantoren voldoet (grotendeels) aan RKB1;
- ca. 1/3 voldoet daar gedeeltelijk aan;
- ca. 1/3 voldoet (grotendeels) nog niet aan RKB1.

Het College heeft – conform de met het bestuur van het Koninklijk NIVRA overeengekomen handelwijze – het niet voldoen aan de voorschriften van RKB1 niet doorslaggevend laten zijn bij het vaststellen van het eindoordeel. De kantoren die nog niet, of niet geheel voldeden aan de voorschriften van RKB1 hebben uiteraard wel aanwijzingen, dan wel aanbevelingen gekregen de voorschriften zo snel mogelijk (volledig) te implementeren.

Gezien deze resultaten heeft het College het bestuur geadviseerd de naleving van de voorschriften van RKB1 nog eens onder de aandacht van de kantoren te brengen. De ervaring van de toetsers is dat het beschikbaar zijn bij het NIVRA van een brochure of praktijkhandreiking door met name de kleinere kantoren node wordt gemist. Het uitbrengen van een dergelijke handreiking wordt door het College dan ook expliciet aanbevolen.

Bedacht dient te worden dat de AFM na inwerkingtreding van de Wta bij de vergunningverlening het voldoen aan de Richtlijn Kwaliteitsbeheersing centraal heeft gesteld.

2.2.4 Naleving Wet identificatie bij dienstverlening (WID)

Bij de in 2005 uitgevoerde kwaliteitstoetsingen is evenals in 2004 gekeken naar de naleving van de Wet identificatie bij dienstverlening. Geconstateerd is wederom dat deze wet nog niet geheel werd nageleefd. In de gevallen waarin de wet niet volledig werd nageleefd, waren nog niet alle cliënten op de voorgeschreven wijze geïdentificeerd. De desbetreffende kantoren hebben van het College aanbevelingen dan wel aanwijzingen gekregen om deze tekortkomingen op te lossen.

3. Vervolgacties en tuchtacties

Het College heeft aanbevelingen en aanwijzingen gegeven aan getoetste kantoren waarvan het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing vatbaar is voor verbetering respectievelijk niet voldoet aan de in Nederland algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. De aanbevelingen en aanwijzingen betreffen de in paragraaf 2.2 weergegeven aandachtsgebieden.

De kantoren met een eindoordeel “voldoet niet” hebben, naast specifieke aanwijzingen, de aanwijzing gekregen een verbeterplan in te dienen. Na goedkeuring van dit verbeterplan vindt er een hertoets plaats, binnen een termijn van één à anderhalf jaar na het vaststellen van het verbeterplan, of zoveel eerder als mogelijk is.

Het College adviseert het bestuur van het NIVRA een tuchtrechtelijke procedure te starten tegen de verantwoordelijke accountant(s) van de kantoren waarvan het eindoordeel over de hertoetsing na het doorlopen van het verbetertraject wederom onvoldoende is. In de verslagperiode betreft dit 12 kantoren waarover in 7 gevallen al een advies is uitgebracht en in 5 gevallen het advies nog onderhanden is. Daarnaast is er in het verslagjaar 1 advies tot het instellen van een tuchtactie uitgebracht op grond van het niet verlenen van medewerking aan de uitvoering van een toetsing. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de door het College tot nu toe uitgebrachte adviezen tot het instellen van een tuchtactie.

Tuchtadviezen College aan NIVRA-bestuur	2004	2005
■ wegens onvoldoende hertoets	8	12
■ wegens weigering medewerking	-	1
Status advies		
■ nog in voorbereiding bij CTK		7
■ in behandeling NIVRA-bestuur		6
■ terugverwezen door NIVRA-bestuur	1	
■ ingediend door NIVRA bij Raad van Tucht	7	

Tabel 3 Overzicht tuchtacties

Het bestuur van het NIVRA hanteert na ontvangst van een advies tot het instellen van een tuchtactie door het College de volgende procedure:

- de nota Bestuur en Tuchtrechtspraak van het Koninklijk NIVRA wordt in werking gesteld;
- op grond van deze Nota vindt – in het kader van het toepassen van hoor en wederhoor – met de betrokken registeraccountant een gesprek plaats;
- het bestuur wordt geadviseerd over het al dan niet aanhangig maken van een tuchtzaak;
- het bestuur neemt de beslissing al dan niet een tuchtzaak aanhangig te maken;
- bij een besluit tot aanhangig maken van een tuchtactie wordt een klacht opgesteld die wordt ingediend bij de Raad van Tucht.

Met het verloop van deze procedure (inclusief de behandeling door de Raad van Tucht) is geruime tijd gemoeid. Om die reden zijn er nog geen uitspraken door de tuchtrechter gedaan op grond van het niet voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen.

In de verslagperiode is er een tweetal uitspraken gedaan door de tuchtrechter over een door het bestuur van het NIVRA bij de tuchtrechter ingediende klacht op grond van het onthouden van de medewerking aan het uitvoeren van een toetsing. De tuchtrechter heeft het bestuur in beide zaken in het gelijk gesteld en de verantwoordelijke accountant in het ene geval een schorsing en in het andere geval de zwaarste sanctie opgelegd, namelijk doorhaling in het accountantsregister.

Het College heeft met tevredenheid geconstateerd dat de tuchtrechter het niet verlenen van medewerking aan de uitvoering van de kwaliteitstoetsingen als een ernstig feit beschouwt.

4. Extern toezicht

In het verslagjaar heeft het College veel tijd en energie gestoken in de contacten met de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in het kader van de beoogde samenwerking en taakverdeling op grond van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta). Beoogd wordt te komen tot een zo efficiënt mogelijke samenwerking waarin doublures in toetsingen zoveel mogelijk wordt voorkomen. Uitgangspunt voor NIVRA-bestuur en College vormt hierbij het standpunt van de Minister van Financiën en de Tweede Kamer dat zoveel mogelijk gebruik moet worden gemaakt van de bestaande toezichtwerkzaamheden van de beroepsorganisatie.

Het overleg van het NIVRA met de AFM vindt plaats op zowel bestuurlijk niveau (door het bestuur van het NIVRA) als op uitvoerend niveau (door het College). Het Platform Toezicht Accountants, waarin het NIVRA en het College participeerde, heeft in september 2004 aan de AFM advies uitgebracht over de inhoud van de krachtens de Wta vast te stellen Algemene Maatregelen van Bestuur voor de nadere inrichting van het toezicht op accountantsorganisaties.

Op basis van dit advies is de AFM gestart met bilaterale gesprekken met het NIVRA, de NOvAA en het SRA (de zogenoemde inspecties) over de voorgenomen samenwerking tussen de AFM en de inspecties (het College, de Raad van Toezicht en de Reviewcommissie) met betrekking tot het toezicht op accountantsorganisaties.

Met betrekking tot de beoogde samenwerking wordt thans gewerkt aan het opstellen van een concept-convenant, dat de samenwerking concreet vorm moeten geven. Hierbij moet worden aangetekend dat het NIVRA op een aantal belangrijke punten van mening verschilt met de AFM over de vorm van samenwerking: wat het NIVRA en het College betreft dient de AFM zich – overeenkomstig de parlementaire behandeling van de Wta en het advies van het Platform – te beperken tot toezicht op de beroepsorganisaties en het daarin verankerde kwaliteitstoezicht.

Begin 2006 is gestart met de waarneming door AFM-medewerkers van door het College uitgevoerde toetsingen. Daarvoor is door het College een protocol opgesteld waarin de spelregels voor deze vorm van samenwerking zijn opgenomen.

5. Europese ontwikkelingen

Evenals in het vorige verslagjaar heeft het College actief deelgenomen in de Auditing Subgroup on Quality Assurance van de Fédération des Experts Comptables Européens (FEE) via deelname aan de vergaderingen en het inbrengen van stukken. Doelstelling van de Subgroup is het ontwikkelen van een “principles-based, judgement-driven” model van kwaliteitstoezicht in de Europese Unie door:

- kennis te nemen van de verschillende alternatieve systemen voor kwaliteitstoezicht en handhaving alsmede de voor- en nadelen van dergelijke systemen;
- kennis te delen onder EU-beroepsbeoefenaren; en
- het debat aan te gaan over de gewenste structuur van regelingen van kwaliteitstoezicht in de EU die ook aanvaardbaar is voor openbare toezichthouders buiten de EU, zoals de PCAOB in de Verenigde Staten.

Het te ontwikkelen model voor kwaliteitstoezicht dient aan te sluiten bij de 8ste EU-Richtlijn voor de wettelijke controle. Volgens deze Richtlijn dient er onafhankelijk openbaar toezicht te zijn op het accountantsberoep, waarbij dit openbare toezicht verantwoordelijk is voor het toezicht op:

- de goedkeuring en registratie van accountants en accountantsorganisaties die wettelijke controles uitvoeren;
- het vaststellen van standaarden voor de beroepscode, interne kwaliteitscontrole van accountantsorganisaties, permanente educatie, kwaliteitstoezicht en regelingen voor onderzoek en sancties.

In Nederland is het openbare toezicht in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) opgedragen aan de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Bij diezelfde wet is het Koninklijk NIVRA aangewezen als “normsteller” voor het beroep.

In 2005 is door de Subgroup een vragenlijst ontwikkeld om de bestaande systemen van kwaliteitstoezicht in de EU in kaart te brengen. Hierbij is aansluiting gezocht bij de Aanbeveling van de Europese Commissie van 15 november 2000 inzake “Kwaliteitstoezicht op de wettelijke controle in de Europese Unie: te stellen minimumeisen”. Tevens zijn vragen opgenomen over de gevolgen van de 8ste Richtlijn op de bestaande systemen van kwaliteitstoezicht. Op basis van de antwoorden van de verschillende nationale accountantsorganisaties wordt thans gewerkt aan een rapportage, die voor de zomer 2006 zal worden gepubliceerd. Deze rapportage zal tevens een voorstel omvatten voor de minimumeisen te stellen aan nationale regelingen voor kwaliteitstoezicht op het accountantsberoep.

Bijlage 1

Samenstelling toetsingpopulatie

Onder verantwoordelijkheid van het College Toetsing Kwaliteit zijn 191 (her)toetsingen uitgevoerd die in onderstaande tabel nader worden toegelicht.

CTK-toetsingen	83	
Toetsingen RvTBAA	9	
SRA-toetsingen	43	
<hr/>		
A. Totaal aantal toetsingen		135
CTK-hertoetsingen	27	
Hertoetsingen RvTBAA	-	
SRA-hertoetsingen	29	
<hr/>		
B. Totaal aantal hertoetsingen		56
<hr/>		
Totaal aantal uitgevoerde (her)toetsingen		191

Tabel 4 Toetsingpopulatie 2005

A. Toetsingen

Op grond van artikel 9 van de Verordening op de kwaliteitstoetsing heeft het College Toetsing Kwaliteit de in 2005 voor toetsing in aanmerking komende kantoren geselecteerd. Het College heeft zich daarbij gebaseerd op de van de kantoren verkregen gegevens uit de monitoringvragenlijsten, met inachtneming van artikel 10 van de Verordening.

De in juni 2005 uitgevoerde selectie betrof:

- 2 kantoren die diensten verlenen aan organisaties van openbaar belang¹ (deze kantoren dienen eenmaal in de twee jaar te worden getoetst); daarnaast verrichten deze kantoren ook andere controleopdrachten en overige opdrachten;
- 64 kantoren die controle- en overige opdrachten uitvoeren, maar geen diensten verlenen aan organisaties van openbaar belang (deze dienen eenmaal in de vier jaar te worden getoetst);
- 78 kantoren die geen controleopdrachten uitvoeren en geen diensten verlenen aan organisaties van openbaar belang (deze dienen bij een oordeel 'voldoende' eenmaal in de zes jaar te worden getoetst, bij een oordeel 'voldoende, maar vatbaar voor verbetering' eens in de vier jaar).

¹ Organisatie van openbaar belang: Huishouding waarvoor bij het publiek een grote mate van belangstelling bestaat, omdat de bedrijfsactiviteit, de omvang, het personeelsbestand of de bedrijfsstatus van dien aard is dat zij een breed scala van belanghebbenden bestrijkt, volgens een door het bestuur van het Koninklijk NIVRA vast te stellen nadere uitwerking. Het bestuur van het Koninklijk NIVRA heeft de navolgende uitwerking van het begrip 'organisatie van openbaar belang' vastgesteld:

- alle beursgenoteerde ondernemingen en instellingen (cf. de definitie art. 2:360 BW) waar een wettelijke controle (cf. de definitie art. 2:393 BW) moet worden toegepast;
- alle ondernemingen en instellingen (cf. de definitie art. 2:360 BW) waar een wettelijke controle (cf. de definitie art. 2:393 BW) moet worden toegepast en waarvan schuld papier is genoteerd aan een beursinstelling;
- alle overige ondernemingen en instellingen (cf. de definitie art. 2:360 BW) waar een wettelijke controle (cf. de definitie art. 2:393 BW) moet worden toegepast, indien zij voldoen aan twee van de volgende drie criteria:
  - geconsolideerde omzet meer dan e 1.4 miljard
  - geconsolideerd balanstotaal meer dan e 700 miljoen
  - meer dan 12.500 werknemers (geconsolideerd)

Bij de uitwerking van bovenstaande criteria wordt artikel 2:397 lid 1 en 2 BW naar analogie toegepast.

De selectie 2005 van de onder de Verordening op de kwaliteitstoetsing door het College te toetsen kantoren omvatte dus in totaal 144 kantoren, waarvan er 73 in de verslagperiode zijn afgerond. Er zijn 29 toetsingen geannuleerd (wegens opheffing, fusie, toetreding tot een geaccrediteerde organisatie, of andere bijzonder redenen) en 25 kantoren hebben op grond van artikel 20 van de Verordening op de kwaliteitstoetsing tijdelijke vrijstelling van toetsing gekregen. Bij 17 kantoren is de toetsing nog onderhanden.

Daarnaast zijn er door het College 10 toetsingen uit eerdere selectiejaren afgerond en 9 geannuleerd. De resultaten van deze in totaal 83 door het College uitgevoerde toetsingen zijn verwerkt in tabel 1 van paragraaf 2.1.

Op grond van de verleende accreditatie zijn er door SRA in het kalenderjaar 2005 43 reguliere reviews uitgevoerd, waarvan de resultaten eveneens zijn verwerkt in tabel 1 van paragraaf 2.1.

Door de RvTBAA zijn in het kader van de accreditatieregeling in het kalenderjaar 2005 9 toetsingen uitgevoerd bij kantoren waaraan ook registeraccountants zijn verbonden, die ook zijn verwerkt in tabel 1 van paragraaf 2.1.

In tabel 1 van paragraaf 2.1 worden dus de eindoordelen van in totaal 135 toetsingen weergegeven.

B. Hertoetsingen

Voorts heeft het College in de verslagperiode 27 hertoetsingen afgerond (zie voor de resultaten tabel 2 van paragraaf 2.1). Tevens zijn er 17 hertoetsingen uit vorige onderzoekscycli geannuleerd wegens opheffing, fusie etc..

Door SRA zijn op grond van de verleende accreditatie 29 vervolgreviews (hertoetsingen) uitgevoerd. Door de RvTBAA zijn nog geen hertoetsingen uitgevoerd. De resultaten van de in totaal 56 hertoetsingen zijn eveneens weergegeven in tabel 2 van paragraaf 2.1.

Bijlage 2

Normering

Object van toetsing is het accountantskantoor. Een kantoor dat diensten verleent aan organisaties van openbaar belang wordt om de twee jaar getoetst. Kantoren die (wettelijke) controleopdrachten uitvoeren en niet onder de vorige categorie vallen, worden iedere vier jaar getoetst. Kantoren die niet onder voorgaande twee categorieën vallen worden om de zes jaar getoetst.

Er zijn drie mogelijke toetsingsoordelen; waarvan er twee voldoende zijn en één onvoldoende:

- het intern stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de in Nederland algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening;
- het intern stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de in Nederland algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening, maar is vatbaar voor verbetering; of
- het intern stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet niet aan de in Nederland algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening.

De toetsers baseert zijn oordeel op basis van professionele oordeelsvorming binnen de door het College geformuleerde kaders. Daarbij zijn de ernst van de geconstateerde tekortkomingen, alsmede de mate waarin deze voorkomen, bepalend voor het eindoordeel.

Zeer ernstige tekortkomingen

De belangrijkste grondregels waarop het accountantsberoep rust, worden verwoord in zes artikelen van de GBR:

- Artikel 5 Integriteit en betrouwbaarheid
- Artikel 9 Onpartijdigheid in het oordeel
- Artikel 10 Geheimhouding
- Artikel 11 Deugdelijke grondslag voor het afgegeven oordeel (op basis van deskundigheid en verrichte werkzaamheden).
- Artikel 19 Registratie van werkzaamheden
- Artikel 24 Onafhankelijkheid.

In alle gevallen waarin één van deze grondregels niet naar behoren wordt nageleefd, geeft het College Toetsing Kwaliteit ernstig in overweging tot een kwaliteitsoordeel “onvoldoende” te komen (er is sprake van een zeer ernstige tekortkoming).

Deze overweging wordt gesteund door de jurisprudentie van de Raden van Tucht en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Deze jurisprudentie laat zien dat de Raden van Tucht relatief zware maatregelen opleggen aan registeraccountants indien er sprake is van schending van één van bovengenoemde artikelen.

Hoewel het overtreden van deze pijlers van het accountantsberoep al heel snel als zeer ernstig zal worden beschouwd, zal toch ook de mate van schending veelal een rol (moeten) spelen. Bijvoorbeeld, het laten slingeren van een dossier van een cliënt is in principe een overtreding van de regel van geheimhouding, maar het voert te ver om tot een totaaloordeel “onvoldoende” te komen als dit incidenteel wordt geconstateerd en de praktijk van het kantoor verder adequaat blijkt te zijn.

Ernstige tekortkomingen

Bij een samenstellingopdracht zijn tekortkomingen “ernstig” als ze ernstig inbreuk doen op de volgende minimumeisen:

1. aanwezigheid van een werkprogramma of andere vastlegging waaruit blijkt dat de opdracht gestructureerd is aangepakt en afgewerkt (een dossier met daarin een vastlegging van alle jaarrekeningposten met de werkzaamheden die daarop zijn verricht volgens de eisen van de bijlage van RAC 930, is voldoende);
2. systematische vastlegging van bevindingen in het dossier, waarbij ook de wijze van afwerking is weergegeven;
3. uit het dossier moet blijken dat aandacht is besteed aan totaalverbanden en cijferanalyses;
4. in het dossier moet een onderbouwing van de meest relevante jaarrekeningposten met aansluitingen zijn opgenomen;
5. een eventuele afwijking van de verslaggevingregels in de jaarrekening mag niet zodanig zijn dat een belangrijk onjuiste weergave van resultaat of vermogen wordt getoond;
6. de voorgeschreven tekst van de samenstellingverklaring moet zijn gebruikt.

Bij een beoordelingsopdracht zijn tekortkomingen “ernstig” als ze in belangrijke mate afbreuk doen aan de volgende minimumeisen:

1. aanwezigheid van een adequaat planningsdocument waaruit blijkt dat de opdracht doeltreffend kan worden uitgevoerd;
2. vastlegging van bedrijfskenmerken en de relevante AO/IC;
3. aanwezigheid van documentatie waaruit een adequate uitvoering blijkt met inachtneming van de van toepassing zijnde richtlijnen;
4. evaluatie van de bevindingen die van invloed zijn op de af te geven verklaring;

6. tekst en strekking van de beoordelingsverklaring is gebaseerd op de betreffende richtlijn resp. de uitkomsten van de verrichte werkzaamheden.

Bij een controleopdracht zijn tekortkomingen “ernstig” als ze in belangrijke mate afbreuk doen aan de volgende minimumeisen:

1. vastlegging van de bedrijfskenmerken en de relevante AO/IC;
2. aanwezigheid van een planningsmemorandum met risico-inschatting;
3. aanwezigheid van een volledig werkprogramma voor controleopdrachten dat is afgewerkt;
4. vastlegging van de uitgevoerde werkzaamheden, met bevindingen en afdoening van die bevindingen;
5. evaluatie van de bevindingen en invloed daarvan op verklaring en het accountantsverslag;
6. gebruik van de voorgeschreven tekst van accountantsverklaring.

Voor de hiervoor genoemde soorten van opdrachten geldt dat indien 2 of meer van deze ernstige tekortkomingen voorkomen en deze tekortkomingen tevens vaker dan incidenteel voorkomen, zeer waarschijnlijk een onvoldoende moet worden gegeven. Als ernstige fouten slechts incidenteel voorkomen kan het oordeel veelal “voldoende maar vatbaar voor verbetering” worden, maar er zijn ook situaties denkbaar waarbij het vaker dan incidenteel overtreden van “slechts” 1 punt toch tot een onvoldoende zal moeten leiden (bijvoorbeeld het consequent niets vastleggen van uitgevoerde werkzaamheden – zie Zeer ernstige tekortkomingen).

De normering en de toepassing daarvan is in de loop van de tijd aan verandering onderhevig. Wat vandaag nog toelaatbaar is, kan morgen achterhaald zijn. Er valt een tendens te signaleren waarin sprake is van een striktere en strengere toepassing van de normering. Een toetsing richt zich op vastgelegde, verifieerbare feiten en omstandigheden, gedocumenteerde geplande en uitgevoerde werkzaamheden en professioneel onderbouwde conclusies. Een positieve attitude van het kantoor en de wil om te verbeteren is geen grond om een oordeel naar boven bij te stellen.

Bijlage 3

Uitvoering

1. Toetsingsprotocol grote kantoren

Conform de Verordening op de kwaliteitstoetsing worden accountantskantoren die diensten verlenen aan organisaties van openbaar belang eenmaal in de twee jaar aan een kwaliteitstoetsing onderworpen.

Accountantskantoren moeten beschikken over een kwaliteitsbouwwerk dat qua opzet en werking goed moet zijn. Een goede opzet leidt niet automatisch tot een goede werking. Het is juist de toetsing van de individuele opdracht dossiers die bepaalt of het kwaliteitsborgingsysteem ook voldoende effectief is.

Sinds 2003 is toetsing van een representatieve selectie van opdracht dossiers bij de kantoren dan ook wezenlijk onderdeel van de kwaliteitstoetsing.

De afgelopen jaren is een ruime ervaring opgebouwd met de toetsing van de grote kantoren. Op basis van deze ervaring is voor de toetsingscyclus 2005 een toetsingsprotocol ontwikkeld met als insteek een risicogeorïënteerde aanpak. De risico-oriëntatie is gebaseerd op door de teamleiding tijdens een vooronderzoek verzamelde informatie, waarbij gebruik wordt gemaakt van o.a. de interne kwaliteitsreviews van de desbetreffende kantoren. Hierdoor kon het aantal specifiek te selecteren opdrachten per kantoor worden teruggebracht van 100 tot 40.

Van de in totaal 40 te reviewen opdrachten (30 controle- en 10 overige opdrachten) dient de helft reeds onderworpen te zijn geweest aan het interne kwaliteitsonderzoek van het kantoor zelf. Hiermee verkrijgen de toetsers tevens een oordeel over de kwaliteit van dit interne onderzoek. De uitkomsten van de CTK-toetsingen blijken goed overeen te komen met de bevindingen uit interne kwaliteitstoetsingen van de kantoren zelf.

2. Instrumentarium

De uitvoering van de kwaliteitstoetsingen wordt softwarematig ondersteund door de Kwaliteitstoetsingsapplicatie. Deze KT-applicatie bevat gestandaardiseerde werkprogramma's voor de toetsing van controle-, beoordelings-, samenstel- en overige opdrachten.

Voor de uitvoering van de toetsingen wordt gebruik gemaakt van standaardvragenlijsten die zich richten op de beoordeling van de interne systemen van de accountantskantoren ter beheersing van de kwaliteit en op de beoordeling van de opdracht dossiers. De vragenlijsten zijn gestoeld op de Wet op de registeraccountants (WRA), de Gedrags- en Beroepsregels Registeraccountants (GBR-1994), de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (RAC) en de Nadere Voorschriften (betreffende onder meer permanente educatie, onafhankelijkheid en continuïteit van de beroepsuitoefening) en de tuchtrechtspraak.

In verband met de vele wijzigingen in de regelgeving en ontvangen commentaren van met name de kantoren met OOB-cliënten zijn de vragenlijsten vóór aanvang van de uitvoering van de in 2005 geselecteerde kantoren ingrijpend aangepast. Daarbij is consequenter het verband zichtbaar gemaakt tussen de afzonderlijke vragen en de daarop betrekking hebbende regelgeving. Daarmee werd de norm waaraan getoetst wordt duidelijker zichtbaar. Verwacht mag worden dat het aanpassen van de vragenlijsten een jaarlijkse routine zal worden.

3. Continue kwaliteitsverbetering

Het College is voortdurend bezig om ook zijn eigen kwaliteit te verbeteren. De aanpak van de kwaliteitstoetsingen wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. Onderwerpen die hierbij aan de orde komen en die (al dan niet in de vorm van een project) onderhanden zijn, zijn:

- evaluatie aanpak OOB-kantoren en niet-OOB-kantoren;
- evaluatie van het functioneren van de toetsers;
- evaluatie van het functioneren van de leden van het College;

- aanpassing van de gestandaardiseerde werkprogramma's voor de toetsing;
- aanpassing software;
- omvang en reikwijdte van toetsingen;
- normering voor de oordeelsvorming;
- evaluatie verbetertraject toetsingen en helpdesk.

Het College heeft in september 2005 wederom een evaluatie- en instructiebijeenkomst voor de toetsers gehouden. Tijdens deze bijeenkomst zijn ervaringen en suggesties voor verbeteringen uitgewisseld tussen toetsers en College. Naar aanleiding van de door het college geïnitieerde discussie tijdens deze evaluatiebijeenkomst over de normering van de oordeelsvorming is de Handleiding Kwaliteitstoetsing voor de toetsingscyclus 2005 op dit onderdeel ingrijpend aangepast.

Ook het komend jaar staat een aantal initiatieven voor de verbetering van de kwaliteit op stapel. Allereerst wordt – naast de jaarlijkse update aan de hand van nieuwe regelgeving – het toetsingsinstrumentarium verder geperfectioneerd op basis van bevindingen van toetsers en getoetsten.

Verder heeft het College het initiatief tot het oprichten van een CTK Academy genomen, waarin verplichte (bij)scholingen voor toetsers worden ontwikkeld en aangeboden. Het te ontwikkelen programma zal voorzien in alle facetten van de toetsing en van de opdrachtuitvoering door accountantsorganisaties. Doel is de toetsers te informeren over de steeds snellere wijzigingen en uitbreiding van de regelgeving alsmede een verbetering van de consistentie in de oordeelsvorming.

4. Bestede uren en ingezette toetsers

Voor de uitvoering van de toetsingen worden door het College geselecteerde toetsers ingezet. Deze toetsers worden door het College beoordeeld op hun geschiktheid voor het uitvoeren van toetsingswerkzaamheden. Voor de 135 in deze verslagperiode door het College uitgevoerde (her)toetsingen zijn in totaal 219 toetsers ingezet. Deze toetsers hebben gezamenlijk ca. 4500 uur aan het uitvoeren van de toetsingen besteed.

Van deze ca. 4500 uur zijn er ca. 3000 besteed aan de toetsingen bij grote OOB-kantoren, waarvan 1550 uur op partnerniveau en 1450 uur op senior-medewerkerniveau. De ca. 1500 overige uren zijn besteed aan de toetsingen bij niet-OOB-kantoren.

Het College zelf heeft in de verslagperiode in totaal ca. 1700 uur aan de uitvoering van de opgedragen taken en werkzaamheden besteed.

Bijlage 4

Taakuitoefening CTK

1. Taakopdracht

Het College Toetsing Kwaliteit (CTK) is een door het bestuur van het NIVRA krachtens de Verordening op de kwaliteitstoetsing geïnstalleerd orgaan, waarvan de uitvoerende taken zijn bepaald in de genoemde verordening. Het College bevordert de kwaliteit van en het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de accountantsfunctie.

De doelstellingen van het College zijn:

1. toetsen van de stelsels van kwaliteitsbeheersing van organisaties waar registeraccountants in de accountantsfunctie werkzaam zijn;
2. nemen en ondersteunen van initiatieven die ten doel hebben de kwaliteitsbeheersing van de beroepsuitoefening van registeraccountants werkzaam in de accountantsfunctie te verbeteren.
3. adviseren van het bestuur van het NIVRA over de ontwikkeling en het onderhoud van het beleid ten aanzien van de kwaliteitstoetsing op basis van relevante (internationale) maatschappelijke en beroepsontwikkelingen. Dit beleid moet zijn gericht op kwaliteit en transparantie.

Het College is belast met de volgende taken:

1. het (doen) uitvoeren van de Verordening op de kwaliteitstoetsing:
  - het selecteren van de te toetsen accountantskantoren;
  - het accrediteren van (beroeps)organisaties;
  - het selecteren van onderzoekers voor het uitvoeren van de kwaliteitstoetsingen;
  - het samenstellen van de onderzoeksteams voor de uitvoering van de collegiale toetsingen;
  - het in kennis stellen van de toetsing en het onderzoeksteam aan de te toetsen kantoren;
  - het behandelen van bezwaren tegen de aangekondigde toetsing en het toetsingsteam;
  - het vaststellen en onderhouden van werkprogramma's voor de uitvoering van de kwaliteitstoetsing;
  - het verstrekken van een handleiding kwaliteitstoetsing aan de te toetsen kantoren;
  - het beslechten van meningsverschillen tussen te toetsen accountantskantoren en het onderzoeksteam;
  - het toetsen van de rapportages van de onderzoeksteams over de uitgevoerde toetsingen;
  - het uitbrengen van een eindoordeel over de uitgevoerde toetsingen aan de getoetste accountantskantoren;
  - het geven van aanbevelingen respectievelijk aanwijzingen ter verbetering van de interne stelsels van kwaliteitsbeheersing van de getoetste accountantskantoren;
  - het uitbrengen van adviezen aan het bestuur aangaande toetsingen met een herhaald negatief resultaat;
  - het jaarlijks aan het bestuur van het NIVRA uitbrengen van een geanonimiseerd verslag over de uitgevoerde toetsingen en werkzaamheden voor de leden en het maatschappelijk verkeer;
  - overige uit de Verordening voortvloeiende werkzaamheden;
2. het ondersteunen van de kwaliteitsverbetering, zoals:
  - het doen organiseren van specifieke op de kwaliteitsverbetering van de beroepspraktijk gerichte cursussen;
  - het doen beschikbaar stellen van een helpdesk;
  - het doen beschikbaar stellen van handboeken en andere ondersteunende materialen;
  - het ontwikkelen en onderhouden van het beleid ten aanzien van de kwaliteitstoetsing, zoals:
3. het volgen van relevante (internationale) maatschappelijke en beroepsontwikkelingen;
  - het onderhouden van (internationale) contacten met relevante organisaties;
  - het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur in aangelegenheden die verband houden met de kwaliteitstoetsing en/of de kwaliteit van de beroepsuitoefening van registeraccountants die werkzaam zijn in de accountantsfunctie;
  - het verzorgen van informatie (bijvoorbeeld artikelen en lezingen) over de (toetsing van) de kwaliteitsbeheersing van accountantskantoren.

2. Werkwijze

Het College vergadert zo dikwijls als nodig is; in de regel iedere maand gedurende anderhalf dagdeel. Binnen het College is een werkverdeling gemaakt om de taken zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Belangrijke issues worden plenair besproken om tot een goede

en evenwichtige standpuntbepaling te komen. Ook de bespreking van rapportages van uitgevoerde kwaliteitstoetsingen en het vaststellen van eindoordeelen over deze toetsingen vinden plenair plaats. De voorbereiding daarvan geschiedt in koppels van twee collegeleden die hun bevindingen rapporteren en een voorstel doen voor het eindoordeel. Voor de begeleiding van de omvangrijke toetsingen bij grote kantoren heeft het College een begeleidingscommissie ingesteld. Voor overige specifieke taken, zoals accreditatie, acceptatie van (nieuwe) functionaliteit van de toetsingssoftware, financiën en projecten heeft het College portefeuillehouders aangesteld. Besluitvorming vindt ook voor deze activiteiten plenair plaats.

3. Personele samenstelling

De leden van het College worden benoemd door het bestuur van het NIVRA. De samenstelling van het College is per 1 januari 2006 als volgt: drs. M.J. Steemers RA (voorzitter), O. van Aghthoven RA, C.J. Bijvoet RA (vice-voorzitter), drs. M.A. Bongers RA RE CIA, G.H.P. de Jonge RA, A. Kastelein RA RE, L.M. van der Pal RA.

4. Bureau

Het College wordt voor de uitvoering van haar taken ondersteund door een eigen secretariaat, waar de volgende medewerkers werkzaam zijn: A.J.M. Werring (secretaris), mevr. drs. J.H. Dankbaar (stafmedewerker), R.T. van der Heide (management-assistent). Dit team werd tot 1 december 2005 ondersteund door het secretariaat van de afdeling Beroepsontwikkeling en Reglementering van het NIVRA. Per 1 december 2005 is mevrouw P.R. Kartutu als vaste secretariaatsmedewerker voor het College in dienst getreden. Daarnaast is het College vanuit de afdeling Juridische Zaken van het NIVRA ondersteund door mevrouw V. van Egmond.

5. Wijziging in de Verordening op de kwaliteitstoetsing

In de Algemene Ledenvergadering van 18 december 2005 is een wijziging in de Verordening op de kwaliteitstoetsing van 1 januari 2003, laatstelijk gewijzigd in de ledenvergadering van 9 december 2004 vastgesteld. Deze wijziging betreft het creëren van een mogelijkheid voor medewerkers van de AFM om als waarnemer bij een toetsing aanwezig te zijn.

Deze wijziging is van kracht geworden op 30 december 2005 na publicatie in de Staatscourant.

6. Accreditatie

De Verordening op de kwaliteitstoetsing is van toepassing op alle registeraccountants die optreden als accountant in de zin van artikel 2 GBR-1994. Hieronder vallen openbare accountants, interne accountants en overheidsaccountants voorzover zij optreden als accountant. Accountants die optreden als openbaar accountant zijn normaliter georganiseerd in kantoorverbanden (accountantskantoren). Interne en overheidsaccountants zijn ook veelal georganiseerd (in interne accountantsdiensten), maar kennen een veel grotere diversiteit. Zij kunnen naar het soort werkzaamheden verschillen dat wordt verricht (financial audit, operational audit, EDP-audit etc.), maar ook naar opdracht (charter), bevoegdheden, dan wel plaats in de organisatie etc.

De Verordening op de kwaliteitstoetsing voorziet in artikel 18 in de mogelijkheid tot accreditatie van het systeem van kwaliteitsborging van koepel- of beroepsorganisaties. Doel van zo'n accreditatie is te kunnen steunen op de kwaliteitsborgingsystemen van deze organisaties, waardoor duplicatie van kwaliteitstoetsing wordt voorkomen. Daarnaast kunnen de resultaten van de kwaliteitstoetsingen die door geaccrediteerde organisaties worden uitgevoerd, worden meegenomen in de verantwoording van de kwaliteitstoetsingen door het College en – in voorkomende gevallen – andersom. Voor het accrediteren van organisaties hanteert het College Algemene Accreditatievoorwaarden, waarin is opgenomen waaraan de te accrediteren organisaties moeten voldoen. In grote lijnen komen deze voorwaarden erop neer dat de te accrediteren organisaties een met dat van het College vergelijkbaar stelsel van kwaliteitsborging moeten hebben, waarvan opzet en werking periodiek worden getoetst.

Zoals in het Verslag van de werkzaamheden 2004 reeds is gemeld, zijn aan de Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-administratieconsulenten (SRA) en aan de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's van de NOvAA accreditaties verleend. Het onderzoek naar de werking van het systeem van kwaliteitsborging van de SRA is in het voorjaar van 2005 uitgevoerd en afgerond met enige aanbevelingen. Een onderzoek naar de werking van het systeem van kwaliteitsborging van de Raad van Toezicht van de NOvAA is in maart 2005 gestart, maar nog niet afgerond.

Het College is met andere koepelorganisaties, zoals de Vereniging Kwaliteitstoetsing Overheidsaccountants (in oprichting) en het Institute of Internal Auditors Nederland (IIA), alsmede met de Overlegorganen voor overheidsaccountants (OVAC) en interne

accountants (INTAC) in gesprek over de wijze waarop accreditatie voor accountants werkzaam bij overheid en als intern accountant kan worden geregeld. In het voorjaar 2005 zijn door de Vereniging Kwaliteitstoetsing Overheidsauditors i.o. (KOA) en door de IIA verzoeken tot accreditatie ingediend bij het College, tezamen met de relevante reglementen en overige documentatie. Voorzover het hier bestaande door het College erkende koepels betreft (IODAD en VDA) hebben deze uiteraard hun normale reviewprogramma toegepast. Voor zover het IIA betreft, zijn er een beperkt aantal pilot-toetsingen uitgevoerd op basis waarvan de werking van het kwaliteitsborgingstelsel kan worden beoordeeld.

Aangezien de accreditatieaanvragen nog niet zijn afgerond zijn de resultaten van deze toetsingen niet in dit verslag gepresenteerd.

Het College is begin 2005 begonnen met een evaluatie van het systeem van accreditatie, mede in het licht van de invoering van de Wet toezicht accountantsorganisaties en de nieuwe Gedrags- en beroepscode voor Accountants-Administratieconsulenten/registeraccountants welke naar verwachting met ingang van 1 oktober 2006 van kracht zullen worden. Het bestuur van het NIVRA heeft inmiddels besloten in de nieuwe Verordening Kwaliteitstoetsing Accountants uitsluitend andere publiekrechtelijke beroepsorganisaties te accrediteren en de mogelijkheid van individuele samenwerkingsovereenkomsten te creëren voor de bestaande en nieuwe koepelorganisaties.

7. Contacten met andere toezichthouders en derden

Uit hoofde van zijn taken onderhoudt het College contacten met andere toezichthouders. Er is op diverse niveaus door het College veelvuldig overleg gevoerd met de AFM over extern toezicht en verzelfstandiging.

Ook is diverse malen positief overleg gevoerd met de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening Accountants- Administratieconsulenten, SRA, IIA en de overheidskoepels over de samenwerking bij de uitvoering van de kwaliteitstoetsingen.

Tevens hebben in het verslagjaar gesprekken plaatsgevonden met het Bureau Financieel Toezicht (Bft) over het op een efficiënte wijze toezien op de naleving van de wet WID/MOT.

Daarnaast zijn er met diverse stakeholders eveneens gesprekken gevoerd over de voorgenomen verzelfstandiging van de door het NIVRA uitgevoerde kwaliteitstoetsingen.

8. Communicatie met de toetsers

Het College werkt met een groeiend toetsersbestand van momenteel circa 60 personen voor toetsingen bij kleinere niet-OOB-kantoren en ca. 125 personen voor toetsingen bij (grote) OOB-kantoren. Het wordt daardoor steeds belangrijker om op een gestructureerde wijze met deze toetsers te communiceren. De gebruikelijke instructiebijeenkomsten, waarin nieuwe ontwikkelingen werden gepresenteerd en ervaringen uitgewisseld, zijn niet voldoende gebleken als gevolg van de toenemende behoefte van het College meer en frequenter informatie aan de toetsers te verstrekken. Het betreft hier met name aandachtspunten in het toetsingsproces, uitwisseling van gebleken problemen, bijstellen van een gedragslijn etc.

De vorig verslagjaar gestarte informatiebulletins voor toetsers die per e-mail periodiek worden verspreid, zullen hiervoor worden gehandhaafd. De eerste ervaringen met deze Informatiebulletins zijn zowel voor toetsers als College positief.

Ten slotte is ook gestart met gestructureerd evalueren van uitgevoerde kwaliteitstoetsingen bij zowel de getoetste kantoren als toetsers. De uit deze evaluaties verkregen informatie zal worden aangewend voor de verbetering van het toetsproces en de procedures.

Amsterdam, 15 juni 2006

Koninklijk Nederlands Instituut
van Registeraccountants

A.J. Ernststraat 55
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
T 020 301 03 01
E nivra@nivra.nl
I www.nivra.nl